

17.12.2018 Ennakoiva etiikka tutkimustyössä

Seminaari koko tiedeyhteisölle ja erityisesti tutkijoille – vetäjinä Henriikka Mustajoki ja Arto Mustajoki
Paikka: AGORA luentosali, Oulun yliopiston Linnanmaan kampus, järjestäjänä [yliopiston etiikkatyöryhmä](#)
Aika: ma 17.12.2018, klo 9 – 13 (klo 8:30 tervetulo kahvi)

[ILMOITTAUTUMINEN](#)

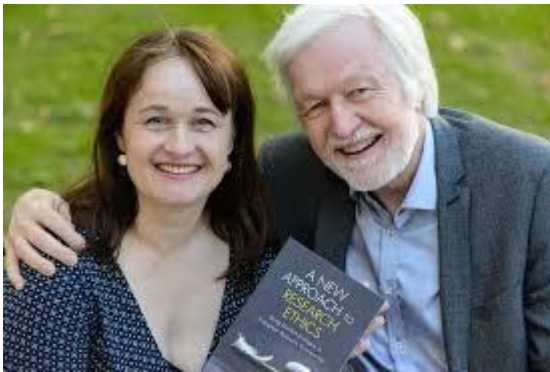
<https://www.webropolsurveys.com/Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin1643041&SID=e8023151-9a14-4208-a07e-c86195773e49&dy=554376677>

Ennakoivan etiikan avulla tutkimuseettisiä kysymyksiä voidaan järjestelmällisesti ja yhteisöllisesti sekä havainnoida että ratkaista, aiheena esim. *tutkimuksen tekemisen ja julkaisemisen ohella väitöskirjatöiden ohjaus, ihmisten rekrytointi, tutkijoiden ja heidän aikaansaannostensa arviointi sekä median kohtaaminen.*

Tutkimustyössä tulee vastaan eettisiä haasteita jokaisessa työvaiheessa. Mitä tulisi tutkia, miten tutkittavilta pyydetään suostumusta, keneltä hankitaan laitteet ja materiaalit tai miten, milloin ja missä tulokset tulisi julkaista – ja miten tutkimusaineistoa avataan, jos mitenkään? Tutkimuseettisen neuvottelukunnan *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa* eli HTK 2012 -ohje selventää niitä arvoja ja tavoitteita, joiden mukaan tutkimusta tulisi tehdä. Ne ovat tutkimusyhteisön yhteinen arvoperusta ja ohjenuora.

Ennakoiva etiikka on työkalu, jonka avulla näitä eettisiä kysymyksiä voidaan järjestelmällisesti ja yhteisöllisesti sekä havainnoida että ratkaista. Nimensä mukaan ajatus on käsitellä eettisiä kysymyksiä ennen kuin niistä syntyy eettisiä ongelmia eli hyvissä ajoin ja systemaattisesti osana tutkimusprosessia.

Ennakoivan etiikan peruspilareita ovat eettinen analyysi ja eettiset lähestymistavat. Näitä voidaan käyttää kaikissa tutkimustyön vaiheissa ja niiden käyttö on usein syklistä, eli samoihin kysymyksiin palataan useaan kertaan eri näkökulmista.

Henriikka Mustajoki on väitellyt Glasgow'n yliopistossa biotieteellisen tutkimuksen etiikasta vuonna 2000. Sen jälkeen hän on opettanut tutkimusetiikkaa Glasgow'n, Sydneyn ja Helsingin yliopistoissa. Henriikka työskentelee Tieteellisten seurain valtuuskunnan kehityspäällikkönä vastuualueenaan avoin tiede.

Arto Mustajoki on humanistisen tiedekunnan entinen dekaani ja venäjän kielen professori. Hänellä on laaja kokemus tiedehallinnosta. Hän on toiminut muun muassa Helsingin yliopiston vararehtorina ja Suomen Akatemian hallituksen jäsenenä ja kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunnan puheenjohtajana sekä erilaisissa luottamustehtävissä eurooppalaisissa tiedeorganisaatioissa.

[Oulun yliopiston etiikkatyöryhmä](#) kutsuu sinut mukaan! Ilmoittauduthan tilaisuuteen linkistä [ILMOITTAUTUMINEN](#)

OHJELMA:

9.00-10.00 Ennakoivan etiikan periaatteet (esimerkkeinä mm. kirjoittajuus ja tutkimusaiheen valinta)

10.00-10.45 Eettinen päätöksenteko rekrytoinnissa: ryhmäpohdinta esimerkkitapauksen pohjalta

10.45- 11.30 Ruokatauko

11.30-12.15 Eettiset ratkaisut tutkijan mediasuhteissa: ryhmäpohdinta esimerkkitapausten pohjalta

12.15.-12.45 Tutkijan uudet eettiset haasteet: big data ja open data

12.45-13.00 Loppukeskustelu

Tilaisuus on kaksikielinen; kalvot englanniksi, puhe pääosin suomeksi, osin englanniksi.